יב: מי שהפך פרק שני מועד קטן

מכנים אדם פירותיו מפני הגנבים. פירש בתוספות הרב דבחפיפת פירות איכא מלאכה כדאמרינן פרק אין דורשין (חגיגה דף יח.) גבי תג החפף חפיפה במועד מי שרי ואיני יודע מה מלאכה (ד) ולריך עיון אי טרח בלא מלאכה אסיר כי היכי דאסירי בפרקמטיא ולקמן בשמעתין (דף יג.) אמר מועד משום טירחא ולא טירחא הוא ושמא הייט דוקא בדבר שהוא מלאכה:

אם תימצי לומר צרם און הבכור ומת קנסו בנו אחריו. משום דאיסורא עשה אבל כיון מלאכתו לא עשה איסורא עדיין ולא צריך להגיה לאוריי' אבל בפ' הסולת (גיטין מד. ופסח) דגבי מכר ומת (ה) בעי אי קנסו בנו אחריו התם גרסינן ודאי איסורא דאורייתא משום דמכר ומת נמי עבד איסור' אלא דלא הוי דאוריי':

עניינה

יש מהן פטור אבל אסור ויש מהן מותר לכתחלה רב הונא חצדו ליה חצדא במועדא איתיביה רבה בר רב הונא לרב הונא טוחנין קמח במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור (ו)א"דבר שאבוד במועד מותר לעשותו במועד דבר שאינו אבוד במועד אסור במה דברים אמורים בתלושין מן הקרקע אבל מחובר לקרקע אפי' כולו אבוד אסור ב"ואם אין לו מה יאכל קוצר ומעמר ודש וזורה וברור וטוחן ג"ובלבד שלא ידוש בפרות אמר ליה יחידאה היא ולא סבירא לן כוותיה דתניא כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל משום ר' יוסי דבר התלוש מן הקרקע אפילו מקצתו אבוד מותר והמחובר לקרקע אפי' כולו אבוד אסור ואי ר' יוסי ידוש נמי בפרות הא אמר רב יצחק בר אבא ג"מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר לך ה"נ כיון דכל יומא לאו בפרות דיישי האידנא נמי לאו שינוי הוא ת"ר ד"טוחנין במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם טחן והותיר הרי זה מותר קוצצין עצים במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם קצץ והותיר הרי זה מותר ג"ה"מטילין שכר במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם הטיל והותיר הרי זה מותר ובלבד שלא יערים ורמינהו מטילין שכר במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור אחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים ואע"פ שיש לו ישן ו'מערים ושותה מן החדש תנאי היא דתניא אין מערימין בכך ר' יוסי בר יהודה אומר מערימין רב חצדו ליה חצדא בחולא דמועדא שמע שמואל איקפד לימא שמואל כיחידאה סבירא ליה לא חצדא דחיטי הוה דלא הוה פסיד ורב מאי טעמא עביד הכי אין לו מה יאכל הוה ושמואל לא סיימוה קמיה אי נמי ז"אדם חשוב שאני ר' יהודה נשיאה נפק ח"בחומרתא דמדושא ואשתי מיא דאחים קפילא ארמאה שמע ר' אמי ט"איקפד אמר רב יוסף מאי טעמא איקפד (ט) אי משום חומרתא דמדושא הא תניא י"השירין הנזמים והטבעות הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר אי משום דאישתי מיא דאחים קפילא ארמאה הא אמר (כ) שמואל בר יצחק אמר רב מ"כל שנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי נכרים אדם חשוב שאני אמר רב חננאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אע"פ שאינו צריך אלא לנסורת שלו נ"לייט עלה אביי רב אשי הוה ליה אבא בשלנייא אזל למיקצייה בחולא דמועדא אמר ליה רב שילא משלנייא לרב אשי מאי דעתיך דקאמר רב חננאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אע"פ שאינו צריך אלא לנסורת שלו הא לייט עלה אביי אמר ליה ס"לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי אישתמיט נרגא בעי למיפסקיה לשקיה שבקיה והדר אתא רב יהודה ח"שרא למיעקר ביתנא ולמיקטל כשותא ולמיעקר שומשמי אמר ליה אביי לרב יוסף בשלמא ביתנא חזי לחפיפה כשותא חזי לשיכרא אלא שומשמי למאי חזי חזי לנזיי דאית בהו רבי יגאי ט"הוה ליה ההוא פרדיסא דממא זמניה בחולא דמועדא קטפיה לשנה שהיוה כולי עלמא לפרדיסייהו לחולא דמועדא אפקריה רבי יגאי לפרדיסיה ההוא שתא: **מתני'** מכנים אדם פירותיו מפני הגנבים ב"ושולה פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד ל"ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד ב"וכולן אם כוונו מלאכתן במועד יאבדו: **גמ'** תנא ג"ובלבד שיכנסם בצנעא לתוך ביתו רב יוסף הוה ליה ד"כשורי עיילינהו ביממא אמר ליה אביי והתניא ובלבד שיכנסם בצנעא בתוך ביתו אמר ליה צנעא דהני יממא הוא ה"כיון דבליליא בעו גברא יתירי ובעו ו"מדוכרי דנורא אוושא מילתא: ושולה פשתנו מן המשרה כו': ז"בעי מיניה רבי ירמיה מרבי זירא ח"כוון מלאכתו במועד ומת מהו שיקנסו בניו אחריו אם תימצי לומר צרם

נמי יהא אסור אותה מלאכה דכיון דכוון מלאכתו במועד דין הוא שיהו אסורין ליהנות ממנה כשם שהיה אביהם קיים: לרס

יש מהן פטור אבל אסור ויש מהן מותר לכתחלה. והא דקתני אין זופתין אסור למיעבד לכתחלה אבל בדיעבד לא הוי מייב והא דקתני זופתין הוי מותר לכתחלה: **למיחלד.** לקצור ורב הונא יש לו מה יאכל הוה ואמאי שרי לה: **אמר ליה.** אלא דקתני מחובר אפי' כולו אבוד נמי אסור ר' יוסי היא ויחידאה היא ולא סבירא לן כוותיה: **כיון דכל יומא לאו בפרוס דייסי האידנא לאו שינוי הוא.** כי דייסי בלא פרות ולעולם ר' יוסי היא והא דאסר בפרות משום דאושא מילתא היא: **ואם טחן.** במועד לצורך המועד והותיר עד לאחר המועד: **מותר.** לאכלו אחר המועד: **ובלבד שלא יעריס.** שלא יעשה הרכה ויאמר לצורך המועד אני עושה ומתכוין כדי שתשתייר לאחר המועד: **מערים ושותה מן החדש.** שיכול לומר לצורך המועד הטילו: **לימא שמואל.** דאקפיד כיחידאה סבירא ליה כהיא מתניתא (ג) כמחובר אפי' כולו אבוד נמי אסור ואוקימנא כר' יוסי יחידאה: **חצדא דחיטי הוה פסידא.** להכי איקפד אבל בחצדא דשערי לא סבר לה כר' יוסי דאסיר: **אין לו מה יאכל הוה.** להכי עביד הכי: **לא סיימוה קמיה.** לא אמרו לו דלא הוה ליה מה יאכל להכי איקפד: **אדם חשוב שאני.** רב לא הוה ליה למיעבד הכי אפי' אין לו מה יאכל: **נפק.** בחלר בשבת: **בחומרתא דמדושא.** טבעת היא של מתכת וחותמה של אלמוג: **שירין.** וטקי"מ בלע"ז: **כל שהוא נאכל כמות שהוא חי.** ומיא שתו אינשי כמות שהן: **אדם חשוב שאני.** יש לו להתמיר על עצמו יותר ולא הוה ליה למיפק בחומרתא דמדושא ולא למישתי מיא דאחים קפילא נכרי: **לנסורת.** עצים דקים שנופלין מן החמיכה: **אבא.** יער: **בשלנייא.** פירוש שם העיר כלומר היה לו יער באותו מקום: **אישתמיט נרגא בעי למיפסקיה לשקיה.** דרב אשי משום דעבר אדאמרי: **שבקיה.** לאבא דלא קלייה במועד שהרגים משום דעבר אדאמרי נפל ליה נרגא: **למיעקר ביתנא.** במולא דמועדא: **למיקטל.** לחתוך: **כשותא.** הומלו"ן: **לחפיפה.** לכסות בו מאכל כגון תאנים ותמרים לצורך המועד: **לנזיי.** כמו נזיתא דשיכרא (כ"ק דף לה.). לנזיי גרעינין לחית בהו בשומשמין דמזו למיעבד בהו משחא: **אפקריה ר' יגאי לפרדיסיה.** משום דעל ידו היה תקלה לעלמא דשהו עד לאחולא דמועדא ויקטפי: **מתני' שולה.** מעלה: **שלא יכוין מלאכתו במועד.** שיש לו פנאי בשאר ימות השנה והוא משהה למועד: **יאבדו.** שאסור ליהנות מהן: **גמ' ליעבע דידהו יממא הוא.** אפי' בלילה ביממא דמי ולא סגי ליה שלא להכניסן להכי מכניסן נמי ביום: **מדוכרי דנורא.** אבוקות: **מהו שיקנסו בניו אחריו.** לבניו שיהא אסור לאותה מלאכה דכיון דכוון מלאכתו במועד דין הוא שיהו אסורין ליהנות ממנה כשם שהיה אביהם קיים: וקטפוה בחולי דמועדא. אפקר ר' יגאי לפרדיסיה ההיא שתא. ירושלמי. אמר, ילפון מקלקלתא ולא מלקנייא. ר' יעקב בר אחא בשם רבין, פרקמטיא אבידה, שריא מטלטלתא במועדא. שייריתא, שרי מיזבון מינה במועדא. **מתני' מכנים אדם** פירותיו מפני הגנבים כו'. תנא, ובלבד שיכנסם בצנעא לתוך ביתו. ואי הוי כעין בשורי דרב יוסף, דבליילא בעו גברי יתירי. ובעי אבוקות של אש, ואוושא מילתא טפי, עדיף לעיוולינהו ביממא. שולה פשתנו מן המשרה שלא תאבד, ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד. וכולן שכיונו מלאכתן במועד יאבדו.

עין משפט נר מצוה

כד א מיי' פ"ז מהלכות יו"ט הל' כ טוש"ע א"ח סי' תקלו סעיף ה:
כה ב ג מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף טו:
כו ד מיי' שם טוש"ע שם סי' תקלב סעיף ה:
כז ה ו מיי' פ"ז שם הלכה ח טוש"ע שם:
כח ז מיי' פי"ז מהל' מתנות אסורות הלכה יד סמג לאוין קמב טוש"ע י"ד סי' קיג סעיף ה:
כט ח מיי' פ"ח מהל' יו"ט הלכה יח טוש"ע א"ח סי' תקלב סעיף כ:
ל ט (טוש"ע א"ח סימן תקלו סעיף טו):
לא י מיי' שם פ"ז הל' ג טוש"ע שם סי' תקלב סעיף כ:
לב כ ל מיי' שם והל' ד טוש"ע שם סעיף ה:
לג מ מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף ו:
לד נ ס מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ב:
ע (מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ו):

לעזי רש"י

נושקי"א (נושקי"ש). סיכות, מכבנות. הומלו"ן. כשות.

רבינו חננאל

רב הונא חצדו ליה בחולי דמועדא. איתיביה רבה בר רב הונא, והתניא רבר האבד מותר לעשותו במועד ושאינו אבד אסור לעשותו, במה דברים אמורים בתלוש, אבל במחובר אפילו כולו אבד אסור. ואם אין לו מה יאכל וקוצר ומעמר ודש כו'. ובלבד שלא ידוש בפרות. אמר ליה רב הונא הא מתניתא יחידאה היא, (דהא) [דהא] רבן שמעון בן גמליאל תני לה משום ר' יוסי, ולא סמכינן עליה. אי הכי דר' יוסי היא ידוש בפרות, דהא ר' יוסי לא בעי שינוי. ופרקינן כיון דכל יומא איכא דדייש בלא פרות לאו שינוי. תנו רבנן טוחנין קמח במועד לצורך המועד, שלא לצורך המועד אסור, ואם טחן לצורך המועד והותיר, מותר. כיצא בו קוצצין עצים במועד לצורך המועד, ושלא לצורך המועד אסור. כו'. וכן מטילין שכר לצורך המועד כו'. ובלבד שלא יערים. אינו, והתניא אע"פ שיש לו שכר ישן מערים ושותה מן החדש. ופרקינן תנאי היא, דתניא אין מערימין בכך, משום ר' יוסי בר' יהודה אמרו מערימין. ואע"ג דלמיחצד למי שאין לו מה יאכל שדי, איקפד שמואל עליה דרב, ואמר, אפילו הכי אדם חשוב שאני. ר' יהודה נשיאה נפק בחומרתא דמדושא, ואשתי מיא דאחים קפילא ארמאה. ואיקפד ר' אמי עליה. ואמר רב יוסף תרוייהו שרו להו רבנן חומרתא דמדושא, דתניא השירים והצמידים והטבעות הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר. ואי מיא דאחים קפילא נורי, האמר שמואל בר רב יצחק, כל הנאכל כמות שהוא חי, אין בו משום בשולי גרם. ואמרינן, אפילו הכי אדם חשוב שאני, לא הוה ליה למעבד הכי. אמר רב חננאל אמר רב, קוצץ אדם דקל במועד אף על פי שאין צריך לו אלא לנסורת שלו. לייט עלה אביי. אזל רב אשי למקצץ ההיא ערבא, ואישתמיט נרגא ובעא למיפסקיה לשקיה, ושבקיה והדר. רב יהודא שרא למיעקר ביתנא ולמיקטל כשותא ולמיעקר שומשמי. אמר אביי, בשלמא

מסורת הש"ס

(א) [תוספתא' פ"ח], ב) [לעיל יא. ע"ב], ג) [שבת קלט:], ד) [לעיל יא: שבת נא. וש"נ], ה) [עי' מה שפירשו תוס' שבת מו: ד"ה ואמר עולא ותוס' עירובין סט. ד"ה כיון], ו) [שבת נא.], ז) שם מו:, ח) שבת נא. יבמות מו. ע"ז לח. עב., ט) [קדושין לג: יב"ק], י) [עירובין קב: יב"ק], כ) פי' ר"י קורדים בכרים ונדולים, ל) [גי' הערוך כע' מדכר מדכורי דנורא פי' אבוקות], מ) [עי' תוס' בכורות לד: ד"ה בעא], נ) גיטין מד. ע"ב בכורות לד:.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא משום חומרתא דמדושא הא תניא השירין. נ"ב עי' מ"ש פ' הדר דף סט בחוש. ד"ה כיון: (ב) שם הא אמר רב שמואל: (ג) ב"ר ד"ה לימא וכו' דמחובר אפי': (ד) תוס' ד"ה מכנים כו' ואיני יודע מה מלאכה איכא באסיפה ולריך עיון: (ה) ד"ה אם כו' דנני מכר ומת דבעי אי קנסו בנו אחריו התם ודאי גרסינן איסורא דאורייתא:

מוסף רש"י

קוצצין עצים. מן המחמיר (ביצה יט:). מטילין שכר. בר"מ"ר בלע"ז, במועד. בחולו של מועד (שבת קלט:). אדם חשוב שאני. שהרוצה לאותו שהוא מיקל עומד ומיקל יותר (שבת נא.) לפי שלמדים היתיר (כתובות סו:). השירין. אלעדות (שבת מו:). הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר. אע"פ שאסור לנתת כהן לתרי"ם כדאמרינן בפרק כמה אשה יולאה (שבת נט:) נזירה דילמא אלפא ומחוית, מיהו תורת כלי עליהן ומותר לטלטלן אלא בדרך תלנים (שבת מו:). וכולן אם כוונו מלאכתן במועד יאבדו. דמנית כרמו לנלר ואומר במועד אלגירנה, שהרי דבר האבוד הוא והתירו הכמים במועד, תאבד ולא יעלרנה הואיל ולכך מתכוין (בכורות לד:) שיכל לעשות קודם המועד לו להניחה מלהתחיל כה עד לאחר המועד וכיון דלמלם להתחיל בה ממון למועד אסור לא יעמרנה במועד יהא דבר האבד ויהיה מיהר לגומרה תנן וכולן אם כוונו מלאכתן במועד יאבדו (גיטין מד.).

רבינו חננאל (המשך)

כיתנא חזי (לחפיפה) [לחפיפה], כשיתא נמי חזי לשיכרא. אלא שומשמי למאי חזי. ואמרינן לנזי דאית בהו. ר' יגאי קטף פרדיסאה בחולי דמועדא, משום דמטא, וחשש לפסידא, לשנה אחרת שהו כולי עלמא לפרדיסייהו,

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com